

Procházka parkem

Vyjdeme-li z habrové stěny zahradnictví, máme po levici původní **domek zahradníka** a před ním rozsáhlou nově založenou **štěpnici**. Ta obsahuje 64 vysokokmenů původních starých krajových odrůd jablek. Tyto odrůdy jsou dnes pěstovány velmi výjimečně, ačkoliv jsou nedílnou součástí našeho kulturního dědictví a přímým výsledkem soustavné práce našich předků. Jablka rodí poněkud menší, leč chutná, voňavá a vcelku zdravá.

Hlavním motivem nové tváře parku je pochopitelně **altán**, evokující prostor a tvarosloví někdejších besídek. Uchopen je však zcela nově a nevědně. Stal se ikonou a barometrem života v parku. Pravidelně se zde koná hojnost svatebních obřadů. Udává tón všech dalších technických detailů, tedy například **mostků**, laviček, vrátek nebo mřížoví.

Ústřední osou formálního prostoru se stala **jabloňová alej**, fragment někdejšího rastru štěpnice, který dával podobu celému prostoru. Sázeny jsou v roce 1935 a převažuje zde velmi tradiční odrůda 'Matčino'. Jednotlivé stromy mají velmi silnou individualitu selského štěpu a jako takové jsou ponechávány ve své malebnosti. O principu obnovy této aleje by bylo možno vést tuny učených sporů. Otázkou je, dospějí-li k výsadbě jediného stromku.

Stará alej má svou významnou oporu nejen v mladém rastru vysokokmenů starých odrůd, ale také ve **stromořadí javorů mléčů** podél ohradní zdi. Ty už dnes v podzimních podvečerech kouzlí hru světla a stínů po trávnicích.

Nitkou táhnoucí se parkem je vlahé **údolíčko Ctěnického potoka**. Ten ústí do rybníka, který se při poslední obnově bohužel nemohl znovu stát součástí areálu a tak, podobně jako domek zahradníka s cestou, ztratily tyto prvky svůj původní význam a obsah. Vodní tok se vcelku přirozeně vine svou nivou a na části rákosiny vzniklo i docela nové **jezíčko**. Najdete u něj tři výjimečné vlhkostmilné **metasekvoje** a mladý **převislý buk**, který navazuje na generaci převislých habitů nad vodou.

Ano, řeč je o legendární krásné **převislé vrbě**, patrně nejkrásnějším přírodním motivu parku. Ačkoliv si poměrně nedávno, zmožena věkem, lehla ještě více do prostoru, žije dál. Větvení dává prostor dospělým i dětem.

Jediným vzrostlým jehličnanem v celém parku je **vejmutovka**, americká borovice, která sem zabloudila kdovíjakou cestou. Její patrovité větvení lze zejména v zimě jen těžko přehlédnout. Zkuste najít v rákosí její šišku. Při této hře je důležité, aby děti byly vytahovány z bažiny rodiči, nikoliv naopak.

Na jedné z křižovatek nelze přehlédnout drobnou **studánku** na rozhraní skalního výstupu a nivy. V háji, který se tyčí nad ní, najde dobrý pozorovatel několik dubů, které zde zůstaly z někdejší doubravy dobře dosud patrné ve Vnořském háji. Statná **dubiska** doplňují ve Ctěnicích ztepilé exempláře **jasanů**, **lip** a javorů **mléčů**. Lehkou melancholii přináší obdivuhodně rozsáhlý **porost břechťanu**, který kopíruje prakticky celý svah. V podzimním období jej barevné listí mléčů doslova zasněží a temně zelený podklad dokáže doladit kouzlo obrazů okamžiku. Táhlý pohled přes tuto výjimečnou partii nutně musí zaparkovat u drobné **branky ve zdi**, která by dávala cestě cíl.

Některé kmenové místních stromů je vskutku úctyhodné. Kromě zmíněných dubů a jasanů lze dnes již za vzácnost považovat vzrostlý **jilm vaz**. Zajímavou exkurzi do kořenového prostoru dospělého stromu nabízí skalní vlez pod starým **mléčem**, dnes zamřížovaný. Cestou k tvrzi potkáte pěkné letité **olše**, torza **lípy** či **jasanu** a semenáč **červenolistého buku**.

Původní vodní příkop tvrze skrývá další pozoruhodnost parku a tou je nepochybně původní **lednice** tesaná ve skále. Projdete-li celým příkopem, podejdete i dnešní **kamenný most** na místě někdejšího padacího a dostanete se k nástupnímu prostoru a brance na nádvoří.

Příchozí v parku vítá splendidní **červenolistý buk**, jeden z mála kultivarů, který je v parku k vidění. Místu ovšem dominuje nádherný **dub** s úplnou korunou, navíc jde o habituelně velmi krásný a poměrně zdravý klon. Doplněn byl výsadbami několika dalších druhů dubů. Naproti nim roste **skupina lip** s velmi typickou kyticovou výsadbou sdružené solitéry, výjimečně přímý doklad použití krajinářské kulturní kompozice ve Ctěnicích. Autoři tento motiv zopakovali dále v parku. Najdete ho? Na místě původní kuchyňské zahrady zbyl nádherný **jírovec**, obecně přezdívaný coby koňský kaštan.

Celý park doplňují nové mladé výsadby, které vesměs ctí nebo rozvíjí dochované motivy. Prakticky všechny navazují na fragmenty původní druhové skladby, tudíž rozvíjejí dále olšinu a doubravu, doplňují **habr** nebo **babyku**. Unikát variety drží **převislý buk** a roli exoty hraje například **metasekvoje** nebo dva **jerlíny**, kterými park nenápadně začíná i končí. Novou generací je prostor naplněn přesně do polosyta a to jde autorskému záměru jednoznačně ke cti.

Kromě podrostového pokryvu břechťanu, rákosiny a pěstěného trávníku byla **květena** z parku zcela vytěsněna. Čestnou výjimku tvoří několik **kosatců** na březích potoka, které dosud odolávají stávající formě údržby. Detail nese lví podíl na dojmu z celku a rozvojová péče má moc přinést strhující pocit růstu.